

Koostöös valmis ravimi- poliitika alusdokument „Ravimipoliitika 2030“

Ravimipoliitika on oluline osa laiemast tervishoiupoliitikast. Ravimite ratsionaalne kasutamine aitab kaasa patsiendi elukvaliteedi paranemisele ning vähendab koormust (sh rahalist) tervishoiusüsteemile. Tervise- ja tööministri käskkirjaga kinnitati 2023. aasta jaanuaris ravimipoliitika alusdokument „Ravimipoliitika 2030“.

Laura Viidik

ravimiosakonna nõunik
Sotsiaalministeerium

Ravimivaldkonna arengute suunamist ja kirjeldamist on viimase kümne aasta jooksul soovitanud mitmed uuringud, näiteks WHO 2016. aasta analüüs ravimite kättesaadavuse kohta Eestis. Ravimipoliitika alusdokumendi koostamist on alustatud varemgi mitmel korral, kuid suur on rõõm, et lõpuks on valdkonna koostööl ja kokkulepetel jõutud valmis dokumendini.

Protsess

Ravimipoliitika dokumendi koostamise protsessi on ligi kolme aasta jooksul olnud kaasatud üle 30 asutuse, organisatsiooni ja huvigrupi nii avalikust kui ka erasektorist. Meie jaoks on väga oluline, et töövoos on meiega kaasas olnud nii osapooled, tänu kellele ravimid meie patsientide jaoks haiglatesse ja apteekidesse jõuavad, kui ka need, kes ravimeid patsientidele välja kirjutavad, patsiente nõustavad, ja loomulikult ka patsiendid ise, kes neid ravimeid kasutavad. Ümarlaudade, temaatiliste töögruppide, osapoolte kirjaliku tagasiside ja individuaalvestluste abil on ravimipoliitika dokumendi üldosas kaardistatud ravimite valdkonna

Ravimipoliitika eesmärk on efektiivsete, kvaliteetsete, ohutute ja taskukohaste ravimite järjepidev kättesaadavus ning ratsionaalne kasutamine, mis toetab patsientide elukvaliteedi paranemist ja tervena elatud elua pikenemist.

probleemkohad ja võimalikud lahendustegevused.

Täpsemalt kirjeldame planeeritavad tegevused, nende väljatöötamise kaasatud osapooled ja ajakava ning rahastuse, IT-lahenduste ja õigusaktide muutmise vajadused ravimipoliitika rakenduskavas. Vastavalt sektori vajadustele ajakohastame rakenduskava tegevused igal aastal. Ajakohase tegevuskava alanud aasta kohta avalikustame iga aasta esimeses kvartalis Sotsiaalministeeriumi kodulehel. Selle aasta kokkulepped rakendustegevuste ja seatavate eesmärkide osas soovime teha aasta esimeses kvartalis, et sealt edasi juba keskenduda planeeritud tegevuste ellu viimisele. Tegevuste edenemisest koostame aruanded iga kahe aasta tagant.

Eesmärk

Ravimipoliitika eesmärk on efektiivsete, kvaliteetsete, ohutute ja taskukohaste ravimite järjepidev kättesaadavus ning ratsionaalne kasutamine, mis toetab patsientide elukvaliteedi paranemist ja tervena elatud elua pikenemist.

Eesmärgi saavutamiseks ravimipoliitika dokumendis käsitletud teemad on jaotatud kahte suurde etappi – ravimite jõudmine Eesti turule ja nende edasine ratsionaalne kasutamine. Esimeses sissepeatükis käsitletakse ravimite füüsilist ja rahalist kättesaadavust, ravimiarenduse toetamist ning veterinaarravimite kättesaadavust. Teises sissepeatükis keskendutakse ravimite tõendus põhisele väljakirjutamisele, väljastamisele ja ratsio-

Ravimite ratsionaalse kasutamise eesmärk on seda teha võimalikult tõhusalt, ohutult ja majanduslikult põhjendatult, nii et see muu hulgas aitaks ennetada või vähendada ka mõjusid keskkonnale.

naalsele kasutamisele, elanikkonna ravimiteadlikkuse tõstmisele, ravimite põhjustatud keskkonnamõjude vähendamisele ning kvaliteetse apteegiteenuse arengule.

Ravimite kättesaadavus

Ravimite kättesaadavusega on Euroopa Liidus viimastel aastatel aktiivselt tegeletud ning see kajastub ka mitmetes rahvusvahelistes poliitikadokumentides. Ravimite kättesaadavus on mõjutatud riikidevahelistest protsessidest ravimiarenduse, tootmise ja käitlemise käigus. Füüsiline kättesaadavus hõlmab vajalike ravimite olemasolu ja turustamist. Rahaline kättesaadavus tähendab nii taskukohast hinda patsiendile kui ka tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkust ravimite eest tasumisel.

Ravimite kättesaadavuse tagamisel on äärmiselt oluline roll kõigi ravimivaldkonna osapoolte (nt tootjad, müügiloo hoidjad, hulgimüüjad, apteegid, avalik sektor) panusel ja koostööl. Ravimite jõudmisel Eesti turule ja siin püsimisel on olulised põhimõtted ravimite tegelik turustamine, pikaajaliselt kasutusel olnud toimeainete jätkuv kättesaadavus, tulemuspõhine rahastamine uute ravimite hüvita-

misel ning strateegilised ravimihanked. Eesmärk on hüvitamise teel tagada Eesti patsientidele ravimid, mis on kliiniliselt olulise efektiivsusega võrreldes kasutusel olevate alternatiividega, lülitatud tänapäevastatud Eesti ravijuhistesse ning on kulutõhusad. Uute ravimite turule toomise soodustamise kõrval on oluline leida paindlikke lahendusi ka pikaajaliselt kasutusel olnud ravimite jätkuva kättesaadavuse soodustamiseks.

Lisaks täiendavale ravimihüvitisele tuleb leida võimalusi retseptiravimite eest maksmisel tekkiva omaosaluskoormuse ümberjaotamiseks, et suurendada eelkõige haavatavamate elanikerühmade kaitset suurte kulutuste eest nii, et seejuures oleksid vajalikud teenused ja ravimid kõigile kättesaadavad. Retseptiravimite kõrval võivad patsiendile olulist rahalist koormust tekitada ka vajalikud käsimüügiravimid.

Ravimite ratsionaalne kasutamine

Ravimite ratsionaalse kasutamise eesmärk on seda teha võimalikult tõhusalt, ohutult ja majanduslikult põhjendatult, nii et see muu hulgas aitaks ennetada või vähendada

ka mõjusid keskkonnale. Lisaks tervishoiupersonali kompetentsusele eeldab eesmärgi saavutamise ka elanikkonna ravimiteadlikkuse suurendamist.

Esimene etapp ravimite ratsionaalse kasutamise juures on nende tõendatud vajaduse ja kasu hindamine ravimite väljakirjutamisel. Apteegis on võimalik pakkuda süvendatud raviminõustamisele keskenduvaid ja patsiendi tervisekäitumist toetavaid teenuseid, mis aitavad kaasa ravimite ohutule kasutamisele ja õigele säilitamisele, parandavad ravisoostumust ning vähendavad ravimite koostoimetest tulenevaid riske patsiendi tervisele.

Ravimite ratsionaalse kasutamise toetamine eeldab ligipääsu terviseandmetele. Digitaalne, olemasolevate digisüsteemidega integreeritud kehtiv raviskeem võimaldab tervishoiutöötajatel jälgida patsiendi senise ravi kulgu, teha selle informatsiooni põhjal edasised raviotsused ning toetada põhjalikumalt ravimialast nõustamist. Ühtses infoväljas navigeerimine aitab tervishoiutöötajatel anda patsiendile edasi ühese sisuga ja arusaadav info.

Ravisoostumuse ning ravimite ratsionaalset kasutamist toetaval nõustamisel on võtmerollid arstidel, õdedel ja apteekritel. Üksteist täiendava nõustamise abil kaastakse patsient raviteekonda, tõstes tema ja vajadusel tema lähedaste ravimiteadlikkust ning suunates terviseteadlike otsuste ja käitumismustrite poole. 🌿